

Juha Leskinen

Kotkan kaupungin kiinteistöjen pelastus- suunnitelmien käyttöönotto

Opinnäytetyö

Rakennustekniikan koulutusohjelma

Kevät 2016

KYAMK
University of Applied Sciences

Tekijä	Tutkinto	Aika
Juha Leskinen	Insinööri (AMK)	Toukokuu 2016
Opinnäytetyön nimi		
Kotkan kaupungin kiinteistöjen pelastussuunnitelmien käyttöönotto		33 sivua
Toimeksiantaja		
Kotkan kaupunki, tekniset palvelut		
Ohjaaja		
Lehtori Anu Kuusela Isännöitsijä Jori Sivula		
Tiivistelmä		
<p>Tämän opinnäytetyön aiheena oli kehittää Kotkan kaupungin kiinteistöjen uusien pelastussuunnitelmien käyttöönottoa. Tavoitteena oli kehittää selkeät ohjeet, joiden avulla kaupungin kiinteistöjen haltijat pystyvät laatimaan ja ylläpitämään oman kiinteistönsä pelastussuunnitelman internetpohjaisen Pelsu-pelastussuunnitelman verkko- ja mobiilityökalun avulla.</p> <p>Työssä käydään läpi pelastuslain määrittämiä vaatimuksia pelastussuunnitelmille. Lisäksi työssä esitellään Pelsu verkko- ja mobiilityökalun kehittänyt yritys Plan Brothers sekä tutustutaan tarkemmin myös Pelsun tarjoamiin työkaluihin ja ohjelman hyötyihin. Tämänhetkinen Kotkan kaupungin kiinteistöjen pelastussuunnitelmien tilanne käydään läpi tutkimalla nykyisiä pelastussuunnitelmia ja tuomalla esiin niissä havaitut puutteet.</p> <p>Ohjeiden laatiminen pelastussuunnitelmien luomista ja päivittämistä varten toteutettiin kuvakaappauksin ja tekstiosioin. Osaaminen ohjeiden tekoon saatiin osallistumalla Pelsu-perehdytykseen ja harjoittelemalla ohjelman verkko- ja mobiilityökalun käyttöä omilla tunnuksilla.</p> <p>Työssä valmistettiin monisivuiset mutta selkeät ohjeet, joita seuraamalla voidaan luoda kiinteistön internetpohjainen pelastussuunnitelma. Työssä annetaan myös suosituksia, joiden avulla pelastussuunnitelmat saadaan jaettua kaikille toimijoille helposti ja tehokkaasti. Lisäksi otetaan kantaa myös pelastussuunnitelmien ylläpitoon ja siihen kuinka Kotkan organisaatioiden tulisi ottaa Pelsun käyttö osaksi työrutiinejaan.</p>		
Asiasanat		
pelastussuunnitelma, käyttöönotto, turvallisuus, web		

Author Juha Leskinen	Degree Bachelor of Engineering	Time May 2016
Thesis Title The Commissioning of Rescue Plans in the Real Estate Services of the City of Kotka		33 pages
Commissioned by City of Kotka, Technical Services		
Supervisor Anu Kuusela, Senior Lecturer Jori Sivula, Manager		
Abstract <p>The subject of the thesis was to develop the commissioning of rescue plans in the real estate services of the City of Kotka. The objective was to create explicit instructions that can be used by the tenants (of the city's real estates) to draft and maintain the rescue plans of their premises using an internet based Pelsu web and mobile software.</p> <p>The study discusses the requirements that the rescue act defines for the rescue plans. The study also exhibits the company Plan Brothers that has developed the Pelsu web and mobile software. It also explores the tools and benefits that the Pelsu software provides. The current situation of the city rescue plans is gone through by studying the present rescue plans and by bringing out the flaws in them.</p> <p>The instructions for creating and updating the rescue plans are executed with screenshots and text parts. The know-how for creating the instructions is gathered by participating in orientation about Pelsu and by practicing the use of the web and mobile software with the author's own user identification.</p> <p>The result of this thesis is a multipage but clear instructions that can be followed to create the real estate's internet-based rescue plan. The study also gives recommendations on how the rescue plans can be distributed to all the operators easily and effectively. In addition, an opinion is given on maintenance of the rescue plans and on adoption of Pelsu by the different branches of the local authority as part of their work routine.</p>		
Keywords rescue plan, commissioning, safety, web		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	PELASTUSSUUNNITELMA	6
2.1	Yleistä	6
2.2	Pelastuslaki	8
3	PELSU - PELASTUSSUUNNITELMA	9
3.1	Plan Brothers	9
3.2	Pelsu	10
3.3	Edut ja hyödyt	12
4	TÄMÄNHETKINEN TILANNE KOTKASSA	13
4.1	Nykyisten pelastussuunnitelmien tila	13
5	PELSUN KÄYTTÖÖNOTTO-OHJE KOTKAN KIIINTEISTÖIHIN	15
5.1	Aloitus	15
5.2	Ohjeet pelastussuunnitelman luomiseen	16
5.3	Ylläpito	31
6	YHTEENVETO	31
	LÄHTEET	33

KÄSITTEET

Pelsu	Plan Brothersin kehittämä verkko- ja mobiilityökalu, jolla pelastussuunnitelmat saadaan päivitettyä internetpohjaiseen verkkopalveluun. Palvelu saatavissa osoitteessa www.pelastussuunnitelma.fi .
Rullata sivua	Internet-sivun vierittämistä ylös- tai alaspäin ja näin uuden materiaalin esiin tuomista.
Logistiset ominaisuudet	Kiinteistössä liikkumiseen liittyvät asiat on määritelty tämän kohdan alla Pelsussa. Tässä osiossa määritellään muun muassa porttien, lukkojen, puomien, hissien ynnä muiden vastaavien logistiikkaan vaikuttavien asioiden tiedot ja sijainnit.
Toimija	Pelsun käyttöönotto-ohjeissa käytettävä termi kiinteistössä operoivista henkilöistä tai henkilöstä.
Haltija	Kiinteistön haltija, joka laatii ja ylläpitää kiinteistön pelastussuunnitelman.
Laatija	Haltija, arvioija tai tilaaja.
Arvioija	Haltija, laatija tai tilaaja.
Tilaaja	Haltija, laatija tai arvioija.

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on Kotkan kaupungin kiinteistöjen uusien pelastussuunnitelmien käyttöönotto. Työn tilaajana toimii Kotkan kaupunki, tekniset palvelut. Tällä hetkellä Kotkan kaupungin kiinteistöjen pelastussuunnitelmat ovat suurimmalta osin puutteellisesti tehtyjä ja väärillä tiedoilla varustettuja. Lisäksi monet pelastussuunnitelmat sisältävät paljon vanhentunutta tietoa, jonka pohjalta saatetaan tositilanteissa tehdä vääriä tai epätarkoituksenmukaisia toimintapäätöksiä. Nämä päätökset voivat johtaa vahinkojen syntymiseen tai vaaratilanteisiin.

Nyt Kotkan kaupunki on ottamassa käyttöön uuden internetpohjaisen pelastussuunnitelmajärjestelmän, jolla suunnitelmien jakaminen ja ylläpitäminen onnistuu helposti ja vaivattomasti. Tehtävänäni oli kehittää henkilöstölle helppokäyttöiset ohjeet, joilla järjestelmä saadaan otettua käyttöön eri kohteissa sekä myös ohjeistus pelastussuunnitelmien ylläpitoon.

Järjestelmänä toimii internetpohjainen Pelsu-pelastussuunnitelma, jonka on kehittänyt Plan Brothers. Kotkan kaupunki on tehnyt sopimuksen reilun sadan kiinteistön pelastussuunnitelmien tuomisesta ohjelmaan.

2 PELASTUSSUUNNITELMA

2.1 Yleistä

Julkisella sektorilla on omistuksessa lukuisia eri rakennuksia ja kiinteistöjä, joilla voi olla monta eri käyttötarkoitusta, niiden käyttötarkoitukset saattavat myös vaihtua tai muuttua. Tämän takia tarvitaan useita pelastussuunnitelmia, ja ne on pidettävä ajantasaisina. Näin pystytään välttymään vaaraan tai vahinkoon johtavilta toimintapäätöksiltä, joita saatetaan tehdä vanhentuneiden tietojen perusteella.

Julkisen sektorin pelastussuunnitelmien pohjana toimii Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 5.5.2011/407, jossa todetaan:

Pelastuslain (379/2011) 15 §:ssä tarkoitettu pelastussuunnitelma on laadittava:

1) asuinrakennuksiin, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa;

- 2) pelastuslain 18 §:ssä tarkoitettuihin kohteisiin;
- 3) kouluihin, oppilaitoksiin ja muihin vastaaviin opetuksessa käytettäviin tiloihin;
- 4) lastensuojelulaitoksiin ja koulukoteihin sekä päiväkoteihin, perhepäiväkoteihin ja muihin lasten ryhmämuotoisen hoidon järjestämisessä käytettäviin tiloihin lukuun ottamatta yksityisiä asuntoja;
- 5) majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitettuihin majoitusliikkeisiin sekä ulkoilulaissa (606/1973) tarkoitetuille leirintäalueille ja tilapäisille leirintäalueille;
- 6) tiloihin, joita käytetään vähintään 20 henkilön tilapäiseen joukkomajoitukseen;
- 7) kirkkoihin, kirjastoihin, urheilu- ja näyttelyhalleihin, teattereihin, liikenneasemille, messualueille, moottoriradoille, huvipuistoille sekä edellä mainittuja vastaaviin kokoontumispaikkoihin;
- 8) kauppakeskuksiin ja vastaaviin tiloihin sekä yli 400 neliömetrin myymälöihin;
- 9) yli 50 asiakaspaikan ravintoloihin ja vastaaviin tiloihin;
- 10) yli 1500 neliömetrin teollisuus-, tuotanto- ja varastorakennuksiin;
- 11) ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 1 §:n mukaisiin ympäristölupaa edellyttäviin eläinsuojiin;
- 12) kohteisiin, joissa vaarallisen kemikaalin vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain tekemällä siitä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 24 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen;
- 13) kulttuuriomaisuuden suojelua koskevissa Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa kulttuuriomaisuudeksi määriteltyihin ja sitä sisältäviin rakennuksiin ja kohteisiin sekä muihin lakien ja asetusten nojalla kulttuuriomaisuutena suojeltuihin rakennuksiin ja kohteisiin;
- 14) työpaikkatiloihin, joissa työntekijöiden ja samanaikaisesti paikalla olevien muiden ihmisten määrä on yleensä vähintään 50;

15) yli 100 metriä pitkiin yleisessä käytössä oleviin tunneleihin.

16) turvetuotantoalueille. (3.5.2012/203)

Jos samaa kohdetta varten tulee muun lain kuin pelastuslain taikka toimivaltaisen viranomaisen antaman määräyksen nojalla laatia turvallisuus-, valmius- tai muu vastaava suunnitelma, erillistä pelastussuunnitelmaa ei tarvitse laatia, vaan vastaavat asiat voidaan koota mainittuun muuhun suunnitelmaan. Tästä on mainittava suunnitelmassa. (5.)

Kotkan kaupungilla on runsaasti kiinteistöjä, joissa tuotetaan muun muassa terveyden- ja sosiaalihuollon sekä sivistystoimen palveluja. Edellä pelastuslaissa esitetystä pelastussuunnitelmaa edellyttävien kohteiden listauksesta voidaan todeta, että lain tarkoittamissa, kaupungin omistamissa kiinteistöissä on oltava paikkansapitävä ja ajantasainen pelastussuunnitelma. Lain asettamasta vaatimuksesta johtuen on erityisen tärkeää, että tässä opinnäytetyössä laaditut ohjeet pelastussuunnitelmien käyttöönottoon ovat mahdollisimman yksinkertaiset ja helpot tulkita. Kotkan kaupungin kiinteistöjen pelastussuunnitelmilta tavoitellaan yhdenmukaisuutta. Pelastussuunnitelmien laatijoita tulee olemaan monia, koska jokaisen kohteen pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa kyseisen kohteen haltija (1). Jotta pelastussuunnitelmista saadaan yhdenmukaiset, on menetelmän ja ohjeistuksen tuettava ja ohjattava pelastussuunnitelmien laadintaa yksiselitteisesti ja laatijälähtöisesti.

2.2 Pelastuslaki

Pelastuslain tarkoitus on kuvattu laissa: Tämän lain tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Lain tavoitteena on myös, että onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua ihmiset pelastetaan, tärkeät toiminnot turvataan ja onnettomuuden seurauksia rajoitetaan tehokkaasti. (1.)

Yllä oleva lainaus pelastuslaista osoittaa, että pelastuslaki on laadittu ohjaamaan pelastussuunnitelmien tekijöitä laatimaan tarkoituksenmukaisia suunnitelmia. Suunnitelmia laadittaessa on otettava huomioon kohteen käyttötarkoituksesta, rakenteista ja sijainnista aiheutuvat riskit. Näitä riskejä voivat olla tyypillisesti muun muassa kohteessa säilytettävät vaaralliset aineet, korkealta putoamisen mahdollistavat rakenteet tai läheisyydessä sijaitsevat mahdollisesti vaaralliset kiinteistöt tai paikat, esimerkiksi kemikaalitehdas tai rautatie.

Lisäksi pelastuslain 15. pykälässä todetaan:

Pelastussuunnitelmassa on oltava selostus:

- 1) vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä;*
- 2) rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä;*
- 3) asukkaille ja muille henkilöille annettavista ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi;*
- 4) mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä. (1.)*

Yllä olevista vaatimuksista voidaan todeta pelastussuunnitelmalta vaadittavan laajaa sisällöllistä tietoa ja siinä pitää myös osata hahmottaa mahdolliset riskitekijät ja se, miten poikkeustilanteissa toimitaan. Pelsussa riskien arviointia on yritetty helpottaa muodostamalla listoja mahdollisista riskeistä, joista käyttäjä voi valita omaa kiinteistöään koskevat riskit. Kun kohdetta koskevat riskit on valittu oikein, osaa ohjelma niiden pohjalta luoda pelastussuunnitelmaan toimintaohjeet erilaisten kyseistä kohdetta koskevien onnettomuus- ja vaaratilanteiden varalle. Riskien arviointiin Pelsussa ei tarvita minkäänlaista erityiskoulutusta. Riittää, että arvioijalla on erinomainen tietämys kyseisen kiinteistön tiloista, toiminnasta ja kiinteistön läheisyydessä sijaitsevista vaaranpaikoista, kuten esimerkiksi rautateistä.

3 PELSU - PELASTUSSUUNNITELMA

3.1 Plan Brothers

Plan Brothers on vuodesta 2005 asti toiminut yritys, joka tuottaa monia erilaisia verkko- ja mobiilityökaluja. Plan Brothersissa työskentelee yli 30 työntekijää ja yrityksellä on yli 1000 tyytyväistä asiakasta. Työntekijät ovat 2010-luvun ohjelmisto- ja käyttöliittymäkehittäjiä sekä turvallisuus- ja kiinteistöalan ammattilaisia. Yrityksen pääkonttori sijaitsee Helsingissä ja sillä on toimisto myös Lontoossa. (3;2.)

Yrityksen kehittämiä verkko- ja mobiilityökaluja ovat mm. audits.io ja incy.io sekä pelsu.fi. Audits.io on auditointien helpottamiseen luotu työkalu, joka luo

muun muassa raportit tekemistäsi tarkastuksista automaattisesti. Incy.io on puolestaan työkalu, joka on tehty poikkeama- ja tapaturmaraportointia varten. Vuodesta 2012 asti nämä Plan Brothersin erilaiset verkko- ja mobiilityökalut ovat tehneet lakisääteisistä paperitöistä menneisyyttä. Nyt kaiken tiedonkeruun ja muistiinpanot voi tehdä helposti ja nopeasti tietokoneella, tabletilla tai älypuhelimella heti kun havainnot tehdään. (3.)

Kotkan kaupunki on valinnut Pelsu-pelastussuunnitelman omien kiinteistöjensä pelastussuunnitelmien ajantasaisiksi päivittämiseen. Kyseessä on Plan Brothersin luoma tuote, jolla jokaisen kiinteistön pelastussuunnitelma saadaan helposti ylläpidettävään elektroniseen muotoon ja näin ollen myös sujuvasti jaettavaksi eri toimijoiden kesken.

Itse pääsin tutustumaan yrityksen tarjoamiin tuotteisiin, kun osallistuin Pelsu-ohjelman perehdytykseen. Mielestäni yrityksen tarjoamat palvelut ovat juuri sitä, mitä palveluntarjonnalta nykypäivänä odotetaan. Ihmiset käyttävät internetiä yhä enemmän, ja älypuhelimet sekä tabletit ovat jo arkipäivää, joten sähköisiä asiakirjoja työläämmiin hallittavista paperiasiakirjoista on luonnollista siirtyä elektronisiin tiedostoihin. Itselleni jäi yrityksestä hyvin positiivinen kuva, sillä niin eri ohjelmat kuin myös yrityksen verkkosivut ovat yksinkertaiset ja ne toimivat sulavasti. Lisäksi mielestäni positiivinen asia on ohjelmistojen ulkoasu ja niiden toteutus niin mobiili- kuin verkkopuolella. Ulkoasu on aina lähes samanlainen, käytettiin ohjelman selaamiseen sitten älypuhelimta tai pöytäkonetta. Näin etsittävät asiat löytyvät aina samasta paikasta, helpottaen ja nopeuttaen ohjelmistojen käyttöä.

3.2 Pelsu

Pelsu on yksi Plan Brothersin tarjoamista tuotteista. Kyseessä on siis internet-pohjainen verkko- ja mobiilityökalu, jolla voi helposti toteuttaa, jakaa ja päivittää oman pelastussuunnitelmaansa. (2.)

Pelsussa on tarjolla kolme erilaista vaihtoehtoa, joiden avulla pelastussuunnitelman voi ottaa käyttöön. Avaimet käteen-tyyppisessä ratkaisussa palveluntarjoajayrityksen asiantuntijat tekevät kohdekierroksen ja tekemiensä havaintojen perusteella toteuttavat pelastussuunnitelman tarkasteltavaan kohteeseen. Toinen vaihtoehto toteuttaa kohteen pelastussuunnitelma on lähettää

vanha pelastussuunnitelma palveluntarjoajaryitykselle, joka siirtää suunnitelman verkkoon ja päivittää puutteelliset tiedot. Kolmas tapa on itselaadinta, jossa pelastussuunnitelma toteutetaan itse käyttäen pelsu.fi-sivuston verkkotyökalua. (2.) Kotkan kaupunki on valinnut toteuttamistavaksi itselaadinnan, joten opinnäytetyön tehtävänä on kehittää ohjeet pelastussuunnitelman toteuttamiseen.

Minkä tahansa näistä vaihtoehtoista valitseekin, aina tuloksena on tarkka, paikkansapitävä pelastussuunnitelma. Avaimet käteen-tyyppinen ratkaisu voisi olla paras, jos tilaajalla ei olisi minkäänlaista käsitystä pelastussuunnitelmista eikä kohteesta, johon se laaditaan. Näin varmistetaan, että pelastussuunnitelmasta tulee varmasti paikkansa pitävä ja oikein laadittu. Toinen vaihtoehto on hyvä tilaajille, joiden pelastussuunnitelmat ovat pääosin kunnossa, mutta nyt ne halutaan siirtää elektroniseen muotoon ja samalla päivittää mahdolliset puutteet. Tällä tavoin pelastussuunnitelmat saadaan ajan tasalle ja elektroniseen muotoon nopeasti ja vaivattomasti. Itselaadinta puolestaan on hyvä vaihtoehto, kun laatija tuntee kohteen, jolle suunnitelmaa laaditaan, ja hänellä on sekä ammattitaito että resurssit perehtyä kiinteistöön. Luomalla pelastussuunnitelman itse oppii myös samalla lisää kyseisestä kohteesta ja toimintaohjeista erinäisissä vaara- ja onnettomuustilanteissa.

Koska Pelsu on internetpohjainen, on pelastussuunnitelmien jakaminen muiden käyttäjien kanssa helppoa. Laatija voi päättää, kenelle antaa luku- ja muokkausoikeuksia. Jokainen pelastussuunnitelma yksilöityy lisäksi myös nettilinkkiin. Tämän linkin kautta pelastussuunnitelman lukemiseen ei tarvita erillisiä tunnuksia. Näin suunnitelma saadaan jaettua tehokkaasti kaikkien osapuolten kesken. Lisäksi on myös mahdollista ottaa käyttöön lukukuittaukset, joista selviää helposti, että tieto on tavoittanut halutut osapuolet. (2.)

Vaikka pelastussuunnitelma.fi onkin internetpohjainen verkkotyökalu, saadaan pelastussuunnitelmat tulostettua paperille. Tulostettavana on neljä erilaista pdf-dokumenttivaihtoehtoja. Kokonaisen pelastussuunnitelman lisäksi palvelusta voi tulostaa kymmensivuiset toimintaohjeet, lyhemmät pikaohjeet tai yhden sivun pituisen sisääntulo-ohjeen. (2.)

Yksi tärkeimmistä kohdista pelastussuunnitelmassa on toimintaohjeet eri tilanteita varten. Nämä toimintaohjeet riippuvat kohteen tyypistä sekä kohteen riskeistä, jotka on kartoitettu riskien arviointivaiheessa. Pelsussa riskien arviointi

tehdään eräänlaisen parametrilogin avulla. Ohjelma listaa mahdollisia riskejä, jotka palveluntarjoaja on listannut ja jotka ovat pelastuslain tarkoittamia riskejä ja vaaroja. Näistä laatija valitsee omaa kohdettaan koskevat vaihtoehdot. Tämän jälkeen ohjelma osaa lisätä jokaisen kohteen pelastussuunnitelmaan ohjeet vahingon ja vaaran välttämiseen sekä toimintaohjeet vahinko- ja vaaratilanteissa toimimiseen. Elektronisessa versiossa ohjeet löytyvät yksinkertaisten pikapainikkeiden takaa. Ohjeet ja painikkeet voivat hieman vaihdella eri kohteiden välillä. Esimerkiksi yhdestä kohteesta ei välttämättä löydy kaikkia samoja ohjeita ja painikkeita kuin toisesta kohteesta. Näin voi olla esimerkiksi tapauksessa, jossa jokin riski koskee vain toista kohdetta. Pelsu on saatavilla suomeksi, ruotsiksi, venäjäksi ja englanniksi. Pelastussuunnitelmia voi näin ollen lukea tai tulostaa haluamallaan kielellä. Kielen valinta tapahtuu heti ohjelman etusivulla. (2.)

Suunnitelmien muokkaaminen on tehty ohjelmassa vaivattomaksi. Tietoja liittäessä, muokattaessa tai poistettaessa ne päivittyvät suunnitelmassa kaikkiin paikkoihin automaattisesti. Tehtäessä muokkauksia voidaan ne tehdä tarkasti pienintäkin yksityiskohtaa myöten eri kohteille. Mikäli jokin sama tieto tarvitsee päivittää useaan kohteeseen, onnistuu se helposti massamuokkausominaisuudella yhdellä kertaa kaikkiin kohteisiin. Pelsuun voidaan myös lisätä rajattomasti liitteitä jokaiseen kohteeseen ja jokaisen liitteen näkyvyys voidaan määrittellä liitekohtaisesti. Jokaiseen liitteeseen voidaan myös määrittellä, missä kohtaa pelastussuunnitelmaa se näkyy. Yksi tärkeä liite olisi esimerkiksi kohteen pohjapiirros, koska sen avulla voidaan näyttää poistumisreitit ja siitä voi nähdä eri tilojen sijainnit. Toimijat voivat lisäksi lisätä ohjelmaan esimerkiksi tärkeitä turvallisuushuomioita. Näitä voivat olla esimerkiksi huomio, että käsisammuttimet ovat tarkastamatta tai että poistumisreiteillä on esteitä. (2.)

3.3 Edut ja hyödyt

Suurina etuina verrattuna perinteisiin kansiomuotoisiin pelastussuunnitelmiin Pelsussa on erityisesti käytön helppous sekä nopeus. Näin voidaan säästää runsaasti työaikaa muihin asioihin, kun pelastussuunnitelmien luomiseen ja päivittämiseen ei tarvitse enää käyttää yhtä paljon aikaa kuin aikaisemmin. Pelsun ohjelmistotuottaja pitää huolta, että ohjelma on aina uusimpien laki- ja asetuserämuutosten mukainen. Lisäksi pelastussuunnitelmien jakaminen toimi-

joille on helpompaa, kun jokainen osapuoli voi itse rauhassa tutustua suunnitelmaan siellä, missä se hänelle itselle parhaiten sopii. Pelsussa on myös huolehdittu IT-turvallisuudesta: käyttäjän palveluun lataamat tiedot ovat aina turvassa eikä niitä jaeta muille, ellei käyttäjä ole näin määrittänyt. Tämä on hyvä asia, sillä käyttäjillä voi olla joitakin tietoja, jotka voisivat houkuttaa esimerkiksi mahdollista terroritekoa kyseiseen kohteeseen. Tällaisia tietoja ei ole tietenkään järkevää laittaa yleisesti nähtäväksi. Näin pelastussuunnitelman sisällön julkisuutta rajaamalla voidaan ehkäistä kohteen houkuttavuutta mahdollisen terrori-iskun kohteeksi. (2.)

Kotkassa on huomattu, että erityisesti pelastussuunnitelmien päivittäminen on asia, joka unohtuu helposti, ja siitä on tullut palotarkastajilta usein huomautuksia kohteiden isännöitsijöille. Tämän takia kaupunki on ottamassa käyttöön Pelsu-ohjelman. Jos lasketaan ohjelman hinta kiinteistöä kohden, on ohjelma todella edullinen, sillä yli sadan kiinteistön pelastussuunnitelmien päivittäminen ja ylläpitäminen veisi perinteisten kansiomuotoisten suunnitelmien kohdalla huomattavasti enemmän työaikaa verrattuna Pelsuun, jossa vain tarvitsee korjata muuttuneet kohdat ja tulostaa uusi, jälleen ajan tasalla oleva, pelastussuunnitelma kohteeseen.

4 TÄMÄNHETKINEN TILANNE KOTKASSA

4.1 Nykyisten pelastussuunnitelmien tila

Tällä hetkellä Kotkan kaupungin pelastussuunnitelmien tila on sekava. Osa pelastussuunnitelmista on suhteellisen hyviä ja osa kohtalaisia, mutta suuri osa on joko täynnä vanhentunutta tietoa tai muuten vain puutteellisesti tehtyjä.

Ensimmäinen asia, joka pistää silmään nykyisiä pelastussuunnitelmia selatessa, on suuri ero jo pelkästään niiden keskinäisessä ulkonäössä. Toisissa on selvästi kansilehti, jossa lukee, mistä kiinteistöstä on kyse. Toisissa taas voi olla ensimmäinen sivu täynnä tekstiä, ja jossakin tekstin keskellä vasta selviää, minkä kohteen pelastussuunnitelma on kyseessä. Lisäksi kieliasu oli jossakin suunnitelmassa hyvinkin vaikea ja huolittelematon. Mielestäni on tärkeää, että pelastussuunnitelmaa lukiessa ei tarvitse takerrella huonon kirjoitusasuun takia. On myös selvempää, kun kaupungin jokainen pelastussuunni-

telma on tehty samantyyllisesti ja jokaisen kohteen nimi lukee selvästi heti kansilehdellä. Näin pystytään välittömästi tunnistamaan, minkä kohteen pelastussuunnitelmasta on kyse. Lisäksi johdonmukaisesti tehdyt pelastussuunnitelmat auttavat löytämään tiedot nopeammin. Nopea toiminta onnettomuus- tai vaaratilanteissa on tärkeää lisävahinkojen estämiseksi.

Tutkiessani nykyisiä pelastussuunnitelmia törmäsin puutteisiin toimintaohjeissa. Ohjeet olivat liiankin yksinkertaistettuja. Esimerkiksi yhdessä suunnitelmassa oli koko sairaskohtaukset ja tapaturmat-osion ohjeet kuitattu ohjeilla: välitön ensiapu ja tarvittaessa avun kutsuminen. Välitön ensiapu on todella häilyvä termi. Se ei neuvo yksityiskohtaisemmin, miten toimia erilaisissa tapaturmissa tai sairaskohtauksissa. Nämä puutteet ohjeissa voivat johtaa lisävahinkojen syntymiseen tai pahimmassa tapauksessa jopa kuolemaan.

Nykyiset pelastussuunnitelmat sisälsivät lisäksi todella vanhaa tietoa. Osassa suunnitelmista oli säännösperustana käytetty pelastuslakia 468/2003 ja Valtioneuvoston asetusta pelastustoimesta 787/2003, kun uusimmat versiot kyseisistä säännöksistä on päivätty vuodelle 2011. Lisäksi puhelinnumerot ja vastuuhenkilöt eivät pidä läheskään kaikissa pelastussuunnitelmissa paikkaansa. Tämä voi aiheuttaa vaaratilanteita, kun oikeaa henkilöä ei saadakaan kiinni tarpeen vaatiessa.

Mielestäni on hyvä, että Kotkan kaupunki on päättänyt päivittää kaikki pelastussuunnitelmansa ajan tasalle Pelsun avulla. Näin kaupungin kiinteistöille saadaan yhtenäiset ja ajantasaiset suunnitelmat, joissa tiedot ja toimintaohjeet varmasti pitävät paikkansa. Yhtenäiset suunnitelmat helpottavat myös henkilöstön toimintaa. Esimerkiksi henkilöstön vaihtuessa pelastussuunnitelman perusta pysyy yhä samana, eikä se vaihdu uudennäköiseksi aina uuden henkilöstön tekemien muokkausten mukana. Lisäksi Pelsuun siirtyminen auttaa pitämään mahdolliset vuokralaisten vaihtumiset ajan tasalla ja samalla uudet vuokralaiset saadaan aina helposti perehdytettyä kiinteistön pelastussuunnitelmaan. Pelastussuunnitelmien päivittäminen myös tehostaa toimintaa työpaikoilla, koska pelastussuunnitelmien laatimiseen ja ylläpitämiseen ei tarvitse käyttää yhtä paljon aikaa kuin perinteisiin kansiomuotoisiin pelastussuunnitelmiin. Tärkein peruste suunnitelmien päivittämiselle on mielestäni kuitenkin turvallisuus, joka paranee huomattavasti ajantasaisten suunnitelmien mukana,

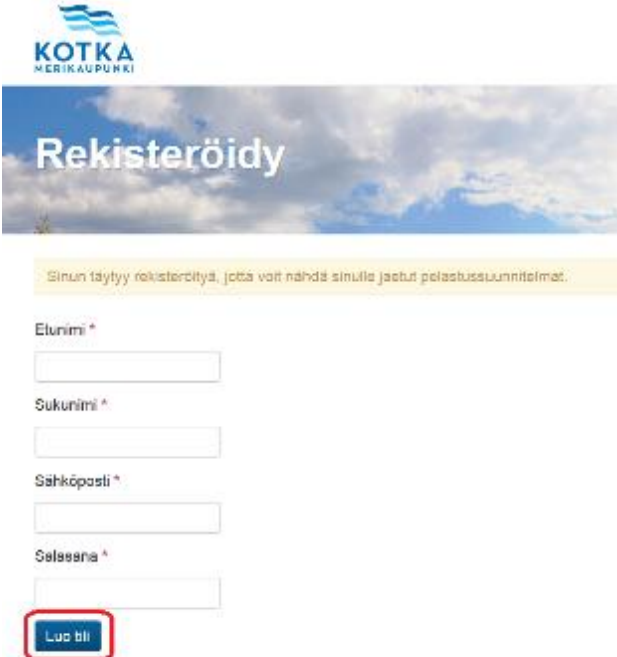
koska vaaratilanteita aiheuttavat puutteet pelastussuunnitelmissa saadaan korjattua.

5 PELSUN KÄYTTÖÖNOTTO-OHJE KOTKAN KIINTEISTÖIHIN

Seuraavaksi löytyvät ohjeet, kuinka Pelsu saadaan otettua käyttöön. Ohjeet alkavat tilin luomisesta, jatkuvat pelastussuunnitelman luomisella ja lopuksi löytyvät vielä ylläpito-ohjeet.

5.1 Aloitus

Pelastussuunnitelman laatiminen alkaa sähköpostiisi saapuvasta viestistä, jossa kerrotaan, että sinulle on jaettu seuraavien kiinteistöjen pelastussuunnitelmat. Saamastasi listasta näet kohteet, joihin sinulle on annettu oikeudet tehdä muutoksia ja luoda pelastussuunnitelmat. Seuraa sähköpostissa saamaasi linkkiä ja luo itsellesi ilmainen tili palveluun (Kuva 1). Tilin luomisvaiheessa sinulta kysytään etu- ja sukunimi, sähköpostiosoitteesi sekä haluamasi salasana. Kun olet täyttänyt tiedot, paina luo tili -nappia ja tilisi on valmis. Tämän jälkeen pääset muokkaamaan sinulle jaettujen kohteiden pelastussuunnitelmia.

Kuva 1: Käyttäjätilin luominen

Ennen kuin alat tekemään kohteen pelastussuunnitelmaa, olisi suotavaa etsiä valmiiksi kaikki kyseiseen kohteeseen saatavillasi olevat tiedot. Tämä helpottaa ja nopeuttaa pelastussuunnitelman laatimista. Kannattavaa olisi olla ainakin kohteen sijaintitiedot, henkilöstötiedot, kiinteistön sähkö-, lämpö- ja vesijärjestelmätiedot sekä huolto- ja vartiointitiedot. Lisäksi kannattaa etsiä valmiiksi kiinteistön pohja- ja rakennekuvat sekä mahdolliset muut liitteet, esimerkiksi laitteistokohtaiset kuvat, jotka olisi hyvä laittaa Pelsuun.

Suurin osa pelastussuunnitelman tekemisestä on ohjelman tarjoamien vaihtoehtojen valitsemista kohteen mukaisesti, mutta myös omalle tekstille on varattu tilansa. Esimerkiksi vesi- ja vartiointiyhtiöt on listattu ohjelmassa valmiiksi. Mikäli jokin tarvittava yhtiö puuttuu, sen saa lisättyä ottamalla yhteyttä sähköpostiosoitteeseen palaute@planbrothers.io. Tehdessäsi pelastussuunnitelmaa kannattaa muistaa käyttää koko ajan samoja termejä samasta asiasta. Puhutaan esimerkiksi kellarikerroksesta tai pohjakerroksesta eikä vaihdella termiä pitkin pelastussuunnitelmaa. Näin vältetään turhilta sekaannuksilta, jotka voivat johtaa vaaratilanteiden syntymisiin.

5.2 Ohjeet pelastussuunnitelman luomiseen

Seuraavilla sivuilla löytyvät kuvalliset ohjeet pelastussuunnitelman tekoon. Tässä ohjeessa käytetään Helilän koulu -nimistä kohdetta esimerkikiinteistönä. Näitä ohjeita seuraamalla saadaan tehtyä minkä tahansa kiinteistön pelastussuunnitelma. Ohjeet on luotu niin, että ensin näet kuvankaappauksen ja sen jälkeisessä tekstiosiossa on kerrottu vaadittavat toimenpiteet.

KOTKA
METSÄLÄPUNO

suomi Juha Leskinen...

Pelastussuunnitelmat

Muokkaa näkymää

Tällä sivulla näet kaikki sinun laatimasi ja sinulle jaetut pelastussuunnitelmat. Valitsemalla kiinteistön nimen pääset kiinteistön pelastussuunnitelmaan.

Suodattimet Haku

1 pelastussuunnitelma

Kiinteistön nimi	Katuosoite	Päivitetty	Lukulinkki
Helilän koulu	Suntionkatu 27, 48600, KOTKA	12.5.2016	http://kotka.pelsu.fi/u/plvA

Kuva 2: Käyttäjälle jaetut pelastussuunnitelmat.

Kirjautuessasi sisään näet tämän näköisen sivun (Kuva 2). Tässä näet kaikki sinulle jaetut pelastussuunnitelmat. Niitä voi olla yksi tai useampi. Klikkaa sen kiinteistön nimeä, jonka pelastussuunnitelmaa haluat muokata. Halutessasi voit myös vaihtaa ohjelman kielen oikeasta yläkulmasta.

KOTKA
METSÄLÄPUNO

suomi Juha Leskinen...

Helilän koulu

Suntionkatu 27, KOTKA

Jaa Tulosta

Pelastussuunnitelma Toimintaohjeet Tiedot Muokkaa

Tulosta Liitteet Kuittaukset Kysy

Turvallisuushuomiot Turvallisuustarkastukset Harjoitukset

Kuva 3: Etusivu.

Seuraavaksi olet etusivun hallintanäkymässä (Kuva 3). Valitse oikeasta yläkulmasta muokkaa, ja pääset muokkaamaan valitsemaasi pelastussuunnitelmaa.

KOTKA

suomi Juha Leskinen...

Perustiedot

Väestönsuojelu

Henkilöstö

Huolto ja vartiointi

Riskien arviointi

Kiinteistön ominaisuudet

Rakennukset

Kiinteistön tiit

Muut tiedot

Personointi

Kiinteistön tiedot

Kiinteistön nimi, osoitetiedot ja huoneistojen määrä ovat ainoat pakolliset kentät. Muita tietoja voidaan päivittää myöhemmin päivitysominaisuudella.

Kiinteistön nimi *

Heidän koulu

Esimerkiksi "As Oy Vierottie". Kiinteistön nimeä käytetään myös pelastussuunnitelman otsikkona.

Kiinteistön kutsumanimi

Heidän koulu

Esimerkiksi kauppakeskus Jumbon tapauksessa "Jumbo".

Maa

+ Suomi

Aseta tähän se maa, missä kiinteistö sijaitsee

Kiinteistön osoite *

Suntionkatu 27

+ Lisää katuosoite -

POSTINUMERO 48600 KUNTA Kotka

Kiinteistöllä saattaa olla useita käyntiosoitteita. esimerkiksi jos kiinteistö sijaitsee kadun kulmassa tai risteyksessä. Saat lisää katuosoitekenttiä painikkeista katuosoitteen oikealta puolelta.

Kuva 4: Perustiedot -näkyvä.

Ensimmäiseksi aukeaa perustiedot-näkyvä, joka on esitetty yllä olevassa kuvassa (Kuva 4). Tässä näkymässä muokataan kiinteistön tiedot, kuten kohteen nimi, osoitetiedot, puhelinnumerot ja kuvaus kiinteistön toiminnasta. Lisäksi näkymässä täytetään isännöintitiedot, vakuutusyhtiö ja henkilömäärät eri kellonaikoina. Jotkin tietopaikat voivat jäädä tyhjäksi, jos niihin ei ole saatavilla tietoa. Näkymässä olevat siniset ja vihreät laatikot kertovat, mitkä ovat tärkeimpiä täydennettäviä asioita. Vihreällä värillä on merkitty kohdat, jotka liittyvät kiinteistön omatoimiseen varautumiseen, eikä niitä kohtia kartoiteta avaimet käteen-mallin palvelussa. Punaisella tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia tietoja pelastussuunnitelman luomista varten.

Kuva 5: Näkymän tallennus.

Kun pääset näkymän loppuun, muista tallentaa muutokset ennen kuin vaihdat sivua. Tallenna-painike on sivun välilehden lopussa (Kuva 5).

Kuva 6: Väestönsuojelu -näkömä.

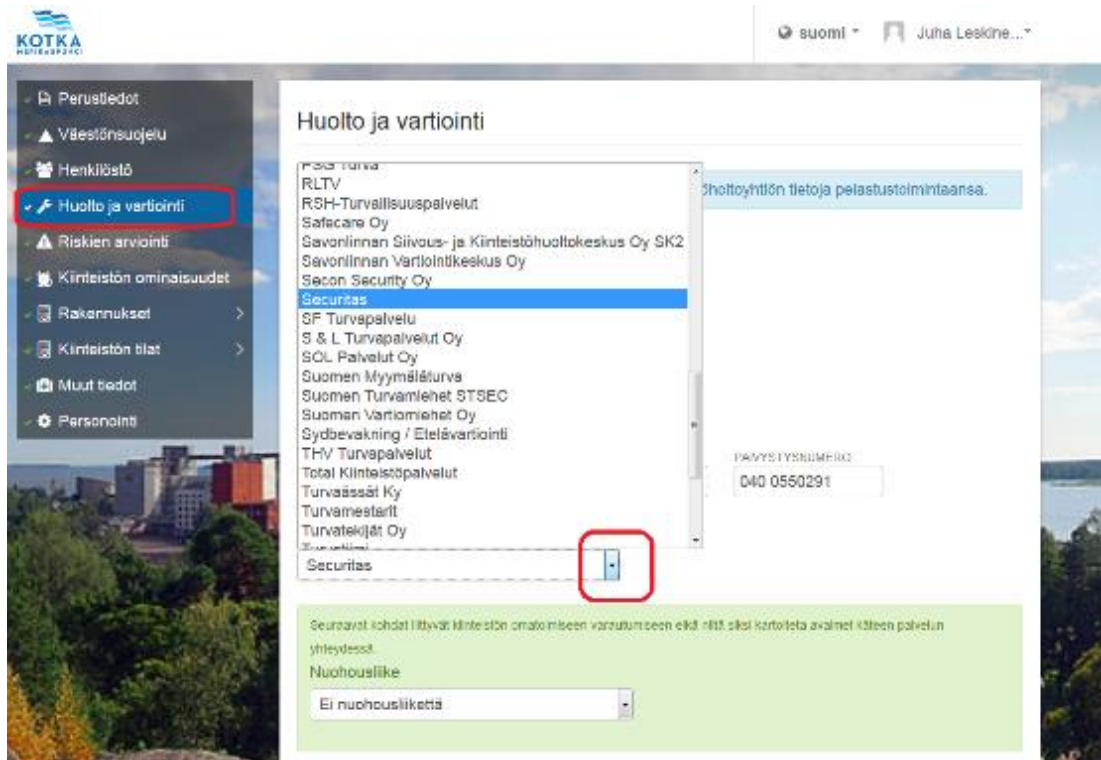
Kun olet tallentanut edellisen näkymän, voit siirtyä väestönsuojelu-näkymään (Kuva 6) klikkaamalla kohtaa väestönsuojelu vasemmalla olevassa valikossa. Tältä välilehdeltä voit syöttää ja muokata kohteen omat väestönsuojat, yhteiset väestönsuojat ja yleiset väestönsuojat. Yleisiä väestönsuojia ovat suojat, joista vastaavat viranomaiset. Yhteissuojat ovat puolestaan useamman kiin-

teistön suoja, joilla on korvattu talokohtaiset suojat. (4.) Oleellisinta tällä välilehdellä kuitenkin on, että merkitset kiinteistön oman väestönsuojan sijainnin ja, mikäli tiedät, myös suojuokan. Kun merkitset sijaintia, muista käyttää termejä ja nimiä, jotka kaikki kiinteistön käyttäjät ymmärtävät ja tietävät. Välilehden lopussa muista jälleen tallentaa muutokset ennen kuin siirryt seuraavalle välilehdelle vasemmalla olevan valikon kautta.

The screenshot shows the 'Muokkaa pelastussuunnitelmaa' (Edit evacuation plan) interface. The left sidebar contains a navigation menu with the following items: Perustiedot, Väestönsuoja, **Henkilöstö** (highlighted in red), Huolto ja vartiointi, Riskien arviointi, Kiinteistön ominaisuudet, Rakennukset, Kiinteistön tilat, Muut tiedot, and Personalit. The main content area is titled 'Henkilöstö' and includes a text box: 'Pelastusviranomaiset tarvitsevat kiinteistön turvallisuusorganisaation tietoja omassa työssään. Myös kiinteistön käyttäjien on hyvä tuntea kiinteistön pelastustoimintaan liittyvän henkilöstön yhteystiedot.' Below this is a form titled 'Organisaation jäsenet' with fields for NIMI, YRITYS, SÄHKÖPOSTIOSOITE, and Puhelinnumero. A checkbox 'Puhelinnumero on valhde' is present. A dropdown menu for 'ROOLI' is set to 'Renton'.

Kuva 7: Henkilöstö -näkymä.

Seuraavaksi muokkaat henkilöstö-välilehden (Kuva 7). Tältä sivulta voit päivittää kiinteistön organisaation jäsenet ja turvallisuusorganisaation tiedot. Tärkeimmät päivitettävät tiedot tällä välilehdellä ovat kohdevastaava tai kohteen esimies, isännöitsijä tai kiinteistöpäällikkö ja turvallisuusorganisaation henkilöt, kuten suojelujohtaja. Lisää heidän nimensä, roolinsa sekä yhteystiedot. Voit lisätä niin monta henkilöä kuin koet tarpeelliseksi ”lisää henkilö”-painikkeen avulla. Lopuksi muista jälleen tallentaa tekemäsi muokkaukset, jonka jälkeen voit siirtyä seuraavalle välilehdelle vasemmalla olevan valikon kautta.

Kuva 8: Huolto ja vartiointi -näkyvä.

Seuraavaksi olet huolto ja vartiointi-näkymässä (Kuva 8). Tällä välilehdellä voit syöttää ja päivittää tiedot kiinteistönhoidosta, vartioinnista, nuohouksesta ja lisätä päivystysnumerot kaikille tarvittaville päivystyksille aina vesihuollosta esimerkiksi avainpäivystykseen. Iso osa huoltoyhtiöistä, nuohousyrityksistä ja vartiointiliikkeistä löytyy suoraan alasvetovalikoista. Näistä valikoista löytyvien yhtiöiden yhteystiedot päivittyvät automaattisesti pelastussuunnitelmaan. Kun olet syöttänyt tiedot, muista jälleen tallentaa tekemäsi muokkaukset ja siirry valikon kautta seuraavalle välilehdelle.

KOTKA
KUNTA

suomi Juha Leskinen...

Perustiedot
Väestönsuojelu
Henkilöt
Huolto ja vartiointi
Riskien arviointi
Kiinteistön ominaisuudet
Rakennukset
Kiinteistön tilat
Muut tiedot
Personointi

Riskien arviointi

Seuraavat kysymykset auttavat arvioimaan kiinteistöön liittyviä riskejä.

Kiinteistöissä on Porraskäytäviä
yksi tai useampala... Pelastustikkaita
 Yrityksiä
 Ullakkoja
 Kellareita
 Autotalleja
 Autokätköksiä
 Auton lämmitystoilppia
 Siivouskoneen latauspaikka
 Trukin latauspiste
 Yhteisissä tiloissa liesitaso

Kiinteistön Rautatie
läheisyydessä on... Kemikaalitehdas tai -varasto
 Vilkaasti liikennöity tie
 Maakaasuputki

Kiinteistön läheisyys tarkoittaa noin 500 metrin sädettä.

Kuva 9: Riskien arviointi -näkyvä.

Tämä on riskien arviointi-välilehti (Kuva 9). Tämän kohdan täyttäminen ja päivittäminen huolella on tärkeää sillä lopullinen pelastussuunnitelma määrittyy hyvin paljon valitsemiesi riskien mukaan. Tämä vaihe on yritetty tehdä Pel-sussa helpoksi. Valitset vain ohjelman tarjoamista riskeistä ja vaaroista kohdetta koskevat kohdat merkitsemällä valintamerkin valintaruutuun.

Huolto ja vartiointi
Riskien arviointi
Kiinteistön ominaisuudet
Rakennukset
Kiinteistön tilat
Muut tiedot
Personointi

Kokoontumispaikka

Kokoontumispaikka Autopeikat

Kokoontumispaikalle kokoontutaan erialsissa poistumistilanteissa, kuten tulipalo. Suositeltu paikka on selkeä, yleisesti tuttu sekä tarpeeksi suuri kokoontuvalle henkilömäärälle. Kokoontumisen aiheuttama väkimäärän kokoontuminen ei saa kuitenkaan vaikeuttaa pelastustoimia.

Varakokoontumis... Naapurikiinteistö

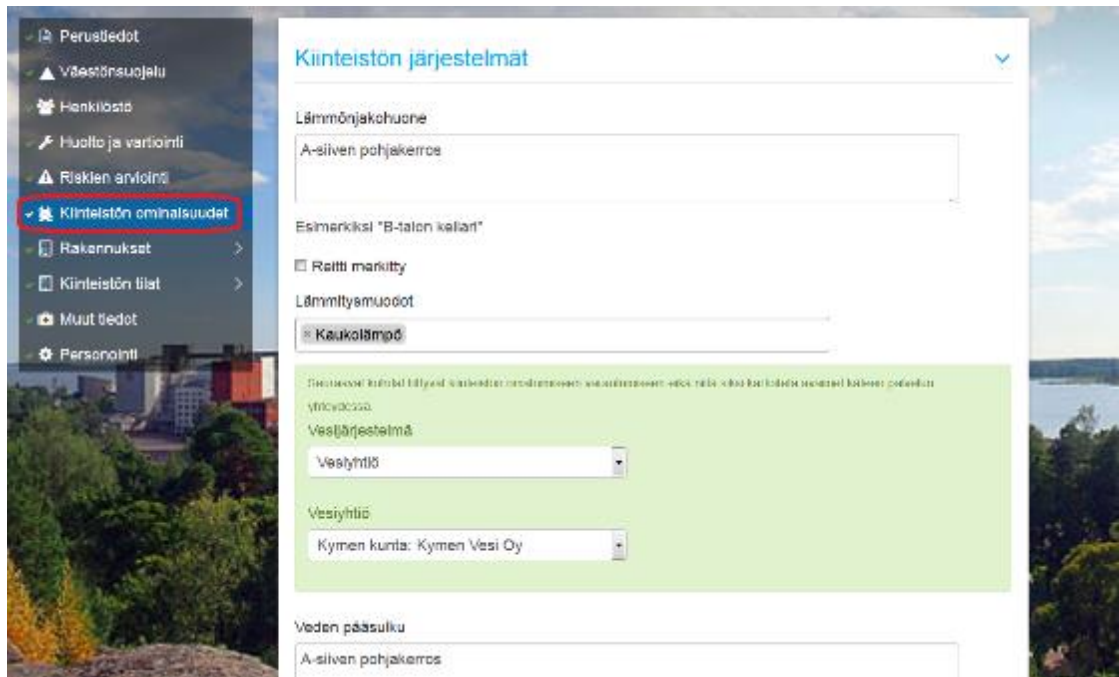
Ankariassa talvilo-oluehteissa tai muissa tilanteissa saatetaan tarvita varakokoontumispaikkaa, johon ihmiset ohjataan. Varakokoontumispaikan on hyvä olla sisätila, esimerkiksi naapurikiinteistön rappukäytävä.

Tallenna

Kuva 10: Riskien arviointi -näkyvä: kokoontumispaikkojen määrittäminen.

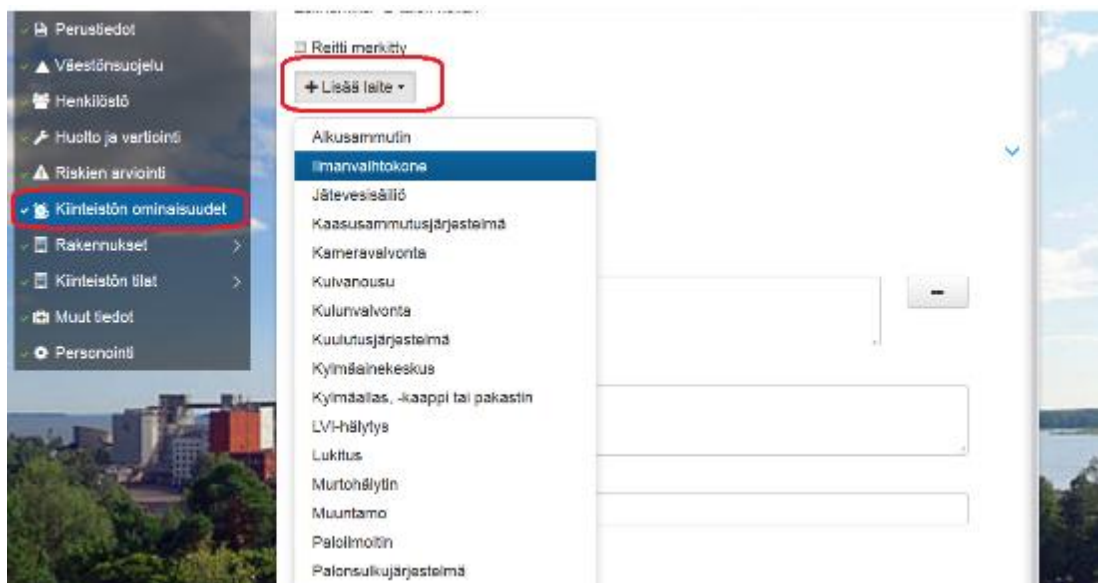
Muista myös lisätä kokoontumis- ja varakokoontumispaikan sijainti. Käytä jälle selviä nimityksiä paikoista, jotta kaikki kohteessa olevat henkilöt tietävät,

missä kyseiset paikat sijaitsevat. Lisäksi olisi suotavaa, että kokoontumispaikat merkittäisiin liitteeksi lisättäviin asemapiirustuksiin. Lopuksi jälleen tallenna muutokset ja siirry valikon kautta seuraavalle välilehdelle.

Kuva 11: Kiinteistöjen ominaisuudet -näköala.

Kiinteistöjen ominaisuudet-välilehdellä pystyt täydentämään teknisten tilojen sijainnit kiinteistössä. Lisäksi voit määrittää kiinteistössä olevien laitteistojen sijainnit sekä tiedot ja kiinteistöjen logistiset ominaisuudet, kuten esimerkiksi hissit. Käytä jälleen selviä paikkatermejä, jotta väärinkäsityksiltä vältytään.

Kuva 12: Kiinteistöjen ominaisuudet näköala, laitteiden ja ominaisuuksien lisääminen.

Kiinteistössä olevien laitteiden tiedot saat lisättyä lisää laite -painikkeen alta. Täytä jokaisen laitteen tiedot avautuvaan näkymään. Kun rullaat sivua vielä alemmas, löydät lisää ominaisuus -painikkeen. Sen alta avautuvasta listasta voit lisätä kiinteistössä sijaitsevien hissien, putkilukkojen ynnä muiden laitteiden logistiset ominaisuudet. Viimeiseksi tallenna muokkaukset ja siirry valikon kautta seuraavalle välilehdelle.

Kuva 13: Rakennukset, lisää rakennus -näkyä.

Rakennukset-välilehdeltä voit halutessasi määritellä kohteen rakennukset omiksi kokonaisuuksikseen. Vaihtoehtoa käytetään vain, kun kohteessa on useita rakennuksia. Ota huomioon, että kohteen ollessa erittäin suuri on sille syytä laatia useita pelastussuunnitelmia tarkoituksenmukaisin jaotteluin. Jos päädyt tekemään näin, ota yhteyttä osoitteeseen palaute@planbrothers.io, koska tämän tekemiseen Pelsussa tarvitset Plan Brothersin apua. Muista jälleen tallentaa muutoksesi ja siirry valikon kautta seuraavalle välilehdelle.

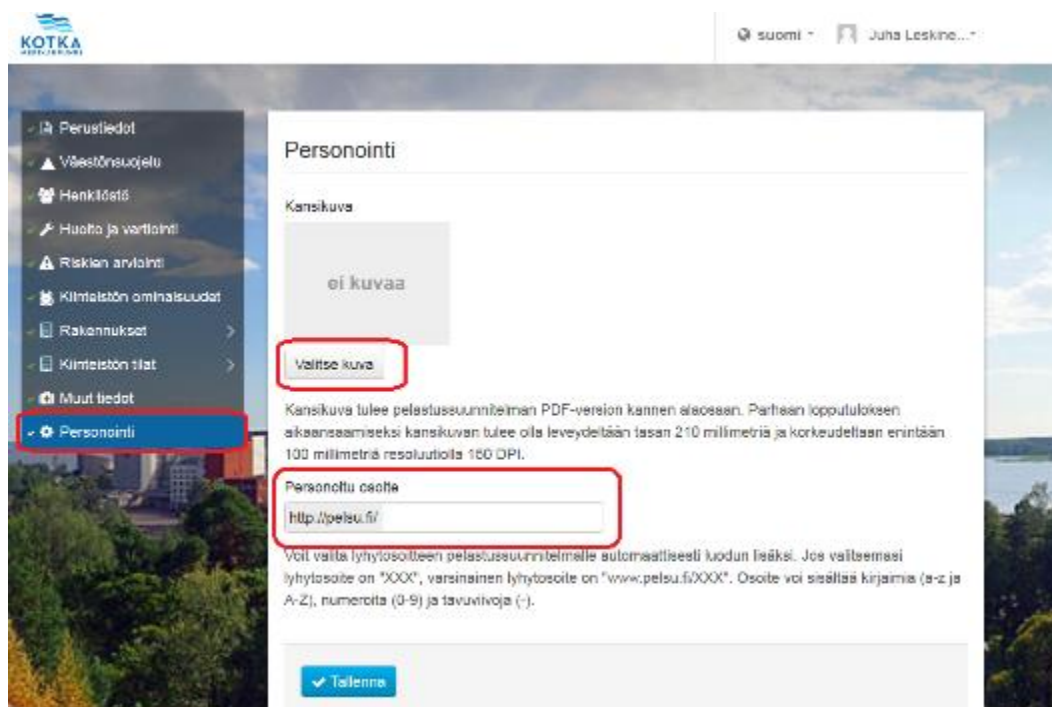
Kuva 14: Kiinteistön tilat, lisää kiinteistön tila näkymä.

Kiinteistön tilat-välilehdeltä syötetään ja päivitetään kohteessa olevat mahdolliset vuokralaiset ja toimijat. Paina lisää kiinteistön tila -nappia, jonka jälkeen voit määrittää edellisille rakennuksille niissä toimivien toimijoiden tiedot. Merkitse toimijasta vähintään nimi, rakennus, jossa toimija operoi, sekä yhteystiedot. Lopuksi jälleen tallenna muutokset ja siirry valikon kautta eteenpäin.

Kuva 15: Muut tiedot -näkymä.

Muut tiedot-välilehdeltä voit määrittää mahdolliset vakituksen tilityöpaikan sijainnin ja tilityöluvien myöntäjät. Lisäksi tällä sivulla määritetään ensiapuun liittyvät asiat, kuten kohteesta löytyvät ensiapuvälineet ja niiden sijainnit, pelastuslaitoksen arvioitu saapumisaika sekä tiedot siitä, mihin ambulanssi ja

muut pelastuslaitosyksiköt ohjataan. Välilehden lopussa paina taas tallennappia ja siirry valikossa viimeiseen välilehteen.

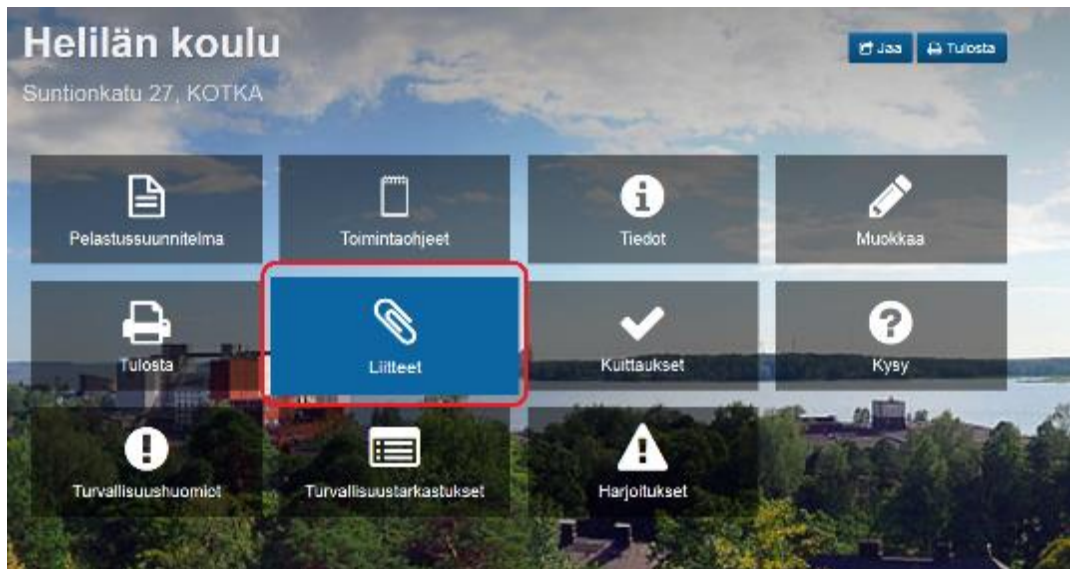

Kuva 16: Personointi -näkömä.

Viimeisenä on personointi-välilehti. Tässä näkymässä voit määrittää kohteelle oman kansikuvan sekä luoda kohteelle oman Pelsu-linkin. Kansikuvaksi suositellisiin laittamaan kuvan kohderakennuksesta. Personoitu lyhytosoite kannattaa mielestäni luoda aina kohteen nimellä. Esimerkiksi tässä esimerkkikohteessamme <http://pelsu.fi/helilankoulu>, jossa lopun helilankoulu-osa on siis itse päätettävissä oleva osuus verkko-osoitteesta. Näin lyhytosoitteet pysyvät selkeinä ja ne kertovat jo itsestään, minkä kohteen pelastussuunnitelmaan lyhytosoitteen avulla pääsee lukemaan. Muista vielä tallentaa tiedot. Päivitetyksi personointi kohtaan kaiken tarpeellisen ja tallennettuasi tekemäsi muutokset voit palata takasin etusivun hallintanäkymään oikeassa yläkulmassa olevasta takaisin-napista (Kuva 17).

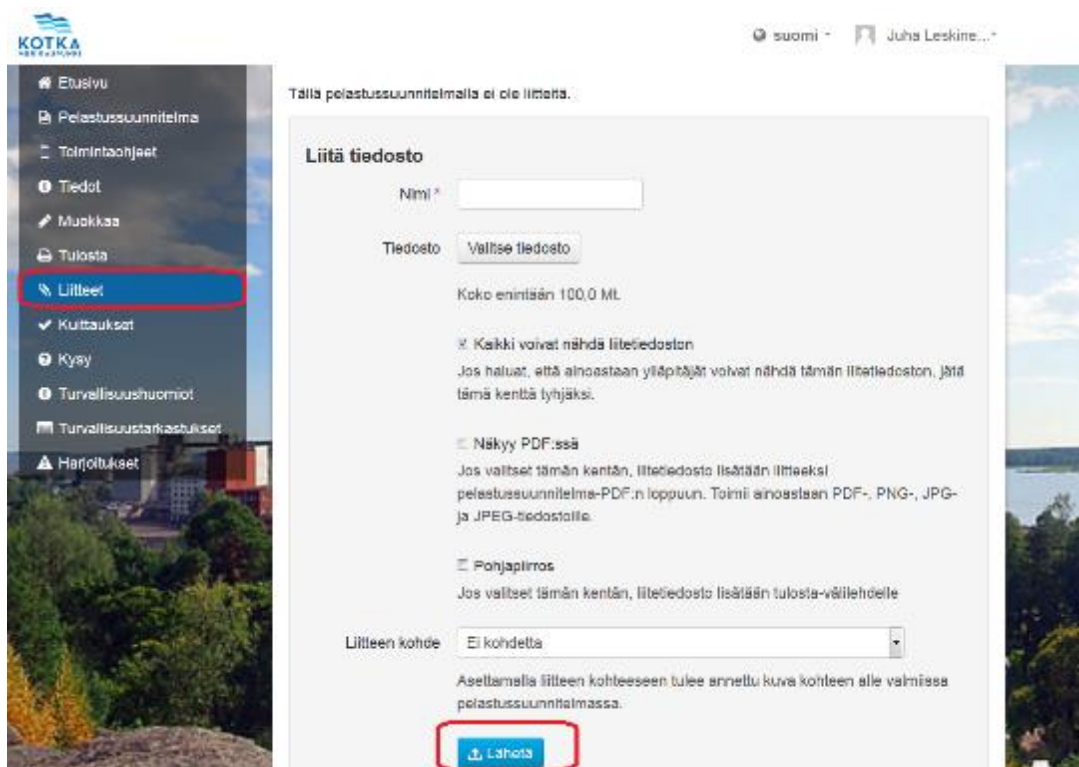

Kuva 17: Takaisin aloitussivulle paluu nappi.

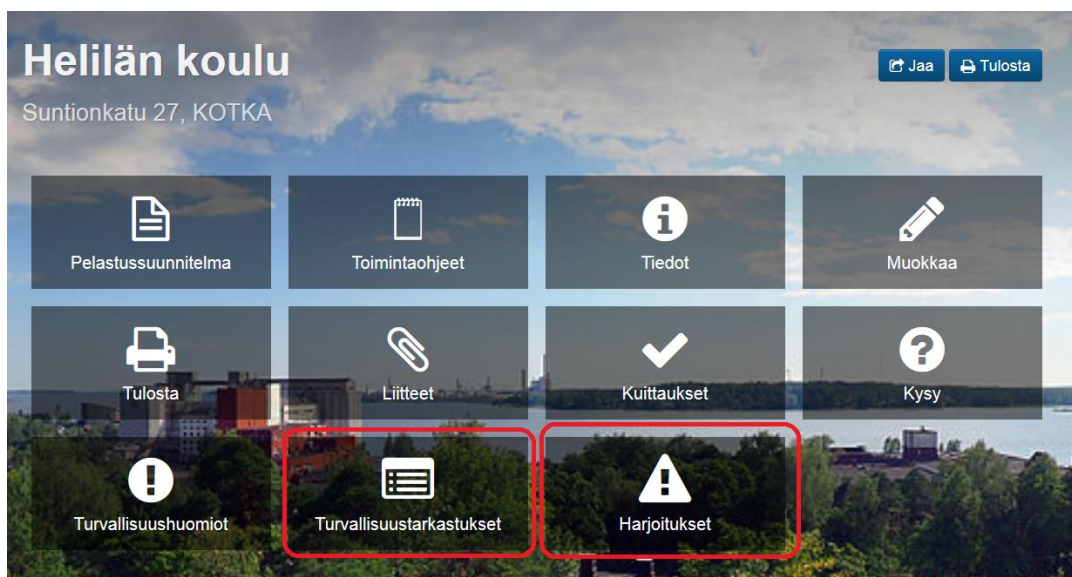
Kuva 18: Hallintanäkymä.

Seuraavaksi on kannattavaa lisätä pelastussuunnitelmaan mahdolliset liitteet. Pääset lisäämään liitteitä hallintanäkymän kohdasta liitteet. Liitteeksi on suositeltavaa laittaa esimerkiksi mahdolliset piirustukset, laitteistokohtaiset kuvat sekä tarkastuspöytäkirjat. Vaikka tarkastuspöytäkirjat eivät itse pelastussuunnitelmaan vaikuta, niistä voi helposti nähdä, mikäli kiinteistössä on ollut puutteita paloturvallisuuden kannalta tärkeissä asioissa. Näin pystytään kiinnittämään huomiota asioihin, jotka ovat mahdollisesti menneisyydessä jääneet helposti huomiotta, ja näin voidaan välttyä samojen puutteiden uusiutumisilta.

Kuva 19: Liitteiden lisääminen.

Liitteiden lisääminen onnistuu helposti. Valitset valmiiksi luodun tiedoston tietokoneesi kansioista ja nimeät sen. Jos esimerkiksi kohteen piirustukset löytyvät vain paperilla, niin ne on skannattava elektroniseen muotoon ennen kuin ne voidaan tuoda Pelsuun. Liitteiksi voidaan lisätä lähes mitä tiedostomuotoja tahansa. Tiedoston enimmäiskoko on kuitenkin rajattu 100 megatavuun. Jos haluat, että liitteeksi lisäämäsi tiedosta näkyy tulostettavassa pelastussuunnitelmassa, pitää tiedoston olla PDF-, PNG-, JPG- tai JPEG-muodossa. Kun olet lisännyt liitteen, voit päättää, haluatko kyseisen liitteen olevan kaikkien nähtävillä vai vain laatijan näkyvillä. Voit myös liittää kuvan johonkin tiettyyn osaan pelastussuunnitelmaa. Liitteen kohde-painikkeen alta aukeaa lista, josta voit valita paikan, jossa haluat tietyn kuvan näkyvän pelastussuunnitelmassa. Muista painaa lähetä-nappia jokaisen liitteen kohdalla (Kuva 19). Saatuasi lisättyä kaikki haluamasi liitteet on pelastussuunnitelman laatiminen valmis.

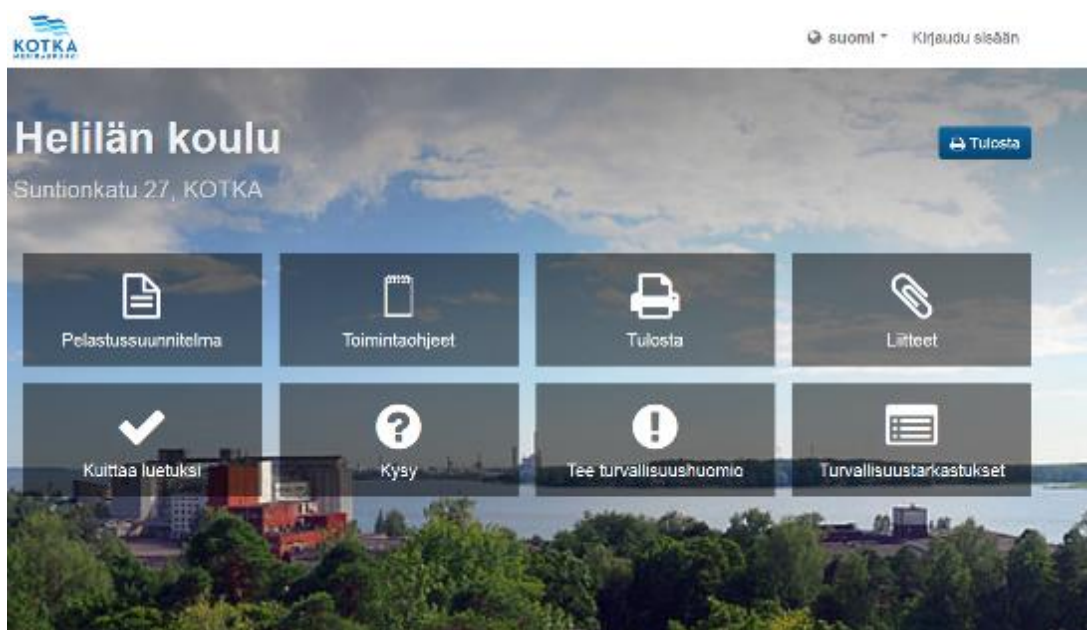

Kuva 20: Etusivun hallintanäkymä, tarkastus- ja harjoituspainikkeet.

Kohteen laatijana voit myös tehdä kiinteistössä sisäisen palotarkastuksen sekä toteuttaa erilaisia harjoituksia. Tarkastuksien teko onnistuu parhaiten mobiililaitteen avulla, koska voit täyttää kaikki tiedot samalla, kun kierrät kohteessa arvioimassa riskejä ja pelastussuunnitelman ajantasaisuutta. Sisäistä palotarkastusta tukevan lomakkeen saa auki klikkaamalla turvalliustarkastukset-painiketta. Painikkeen takaa aukeaa valmis lomake, jonka avulla voit tarkastaa kiinteistön paloturvallisuuden ja kirjata ylös mahdolliset puutteet ja huomiot. Harjoitukset-painikkeen avulla voit lisätä tiedot kiinteistössä tehdyistä turvalliusharjoituksista, kuten esimerkiksi poistumisharjoituksista.

Suosittelen, että valmis pelastussuunnitelma tulostetaan aina kohteeseen paperiversioksi. Näin ollen kuka tahansa pystyy tutustumaan paikan päällä kiinteistön pelastussuunnitelmaan ilman tietokonetta tai älypuhelinia. Lisäksi näin toimittaessa on pelastussuunnitelma käytettävissä myös sähkö- ja tietoliikennekatkosten aikana. Kohteen Pelsu-linkki kannattaa laittaa näkyviin niin kyseiseen kiinteistöön, esimerkiksi ilmoitustaululle, kuin myös internetiin. Kotkan kiinteistöjen tapauksessa laittaisin linkin aina kyseisen kiinteistön mahdollisille omille internetsivuille sekä nähtäväksi myös kaupungin internetsivuille. Näin pelastussuunnitelmat ovat luettavissa myös elektronisesti. Tämä tehostaa pelastussuunnitelmien jakamista, ja ihmiset pääsevät helpommin tutustumaan niihin. Koska pelastussuunnitelmista on tiedotettava rakennuksen tai kohteen asukkaille ja työntekijöille sekä muille pelastussuunnitelman toimeenpanoon osallistuville (5), on julkinen jakaminen suositeltavaa.

Myös pelastussuunnitelmaan perehdyttäminen on muistettava. Kun johonkin kiinteistöön saapuu uusi toimija, on hänelle kerrottava, kuinka hän voi tutustua kiinteistön pelastussuunnitelmaan. Suosittelen myös, että uusia toimijoita pyydetään täyttämään lukukuittaus, kun he ovat tutustuneet suunnitelmaan. Näin pystytään hieman valvomaan, että uudet henkilöt ovat käyneet tutustumassa suunnitelmiin ja ohjeisiin. Täyttä varmuutta tämä ei tietenkään anna siitä, että he olisivat pelastussuunnitelmaan tutustuneet, mutta ainakin se varmistaa heidän käyneen kohteen Pelsu-sivulla. Suosittelisin myös, että kaupungin toimintaohjeissa ohjeistettaisiin tutustumaan pelastussuunnitelmiin.

Kuva 21. Etusivu, lukunäkymä.

Kuvassa 21 on vielä kuvankaappaus, joka on otettu esimerkikohteemme lukunäkymästä. Tämä on siis se näkymä, jonka jokainen voi nähdä mennessään kyseisen kohteen Pelsu-sivuille, eikä tämän katselu vaadi minkäänlaisia käyttäjätunnuksia. Pelastussuunnitelma-kohdasta voi lukea elektronista versiota kohteen pelastussuunnitelmasta. Toimintaohjeista löytyvät puolestaan ohjeet, miten toimia erilaisissa hätätilanteissa. Tulosta -painikkeesta pääsee tulostamaan kokonaisen pelastussuunnitelman, toimintaohjeet, pikaohjeet tai yleiset turvallisuusohjeet. Liitteistä lukija pystyy näkemään ylläpitäjän hänelle jakamat liitteet. Turvallisuustarkastukset -painikkeen takaa lukija näkee kohteessa tehdyt turvallisuustarkastukset ja niiden tulokset, ellei ylläpitäjä ole

päättänyt rajoittaa niiden näkyvyyttä. Tee turvallisuushuomio -kohdassa puolestaan voi kuka tahansa lisätä huomautuksia huomaamistaan puutteista kyseisessä kiinteistössä. Tehdystä turvallisuushuomiosta lähtee ylläpitäjälle sähköpostiin ilmoitus, ja huomio on näkyvässä myös Pelsun turvallisuushuomiot-osiossa. Suositeltavaa on tietenkin reagoida huomattuihin puutteisiin välittömästi. Kysy-kohdasta lukija voi lähettää kysymyksiä liittyen Pelsuun tai turvallisuuteen suoraan Plan Brothers Oy:lle. Lopuksi lukija voi kuitata pelastussuunnitelman luetuksi lukukuittaus-painikkeen takaa.

5.3 Ylläpito

Pelastussuunnitelmien ylläpito ei ole suuritöistä. Pelsun ohjelmistotuottaja pitää huolta, että ohjelma on aina uusimpien laki- ja asetusmuutosten mukainen (2). Lisäksi käyttäjä voi määrittää oman käyttäjätilinsä asetuksista Pelsun lähettämään muistutuksia pelastussuunnitelmien päivittämisestä omaan sähköpostiinsa.

Kiinteistöjen tiedoissa tapahtuvien tietojen muokkaaminen onnistuu noudattamalla samoja ohjeita, joilla kohteen pelastussuunnitelma luotiin. Valitaan vain tietojen muokkauksia vaativa kiinteistö ja päivitetään muuttuneet tiedot kyseiseen välilehteen. Saman muutoksen kohdistuessa usean kohteen pelastussuunnitelmiin, esimerkiksi vakuutusyhtiön vaihtuminen, voidaan tämä muokaus tehdä valitsemalla kaikki kyseiset kiinteistöt ja tekemällä muokaus kaikkiin kerralla.

Ylläpidossa tärkeintä onkin mielestäni ylläpitäjien aktiivisuus. Aina kun jokin pienikin muutos tapahtuu kiinteistössä, se kannattaa päivittää heti Pelsuun. Näin toimittaessa asiat pysyvät aina ajan tasalla pienellä vaivalla. Onkin mielestäni tärkeää, että Pelsun päivittämisestä ja seuraamisesta tulee organisaatiossa yleinen toimintatapa.

6 YHTEENVETO

Pelsun käyttöönottoa Kotkan kaupungin kiinteistöissä voidaan pitää hyvänä päätöksenä, koska näin toimimalla saadaan vanhentuneet tiedot päivitettyä ja samalla pystytään luomaan yhtenäiset pelastussuunnitelmat kaikkiin kaupungin kiinteistöihin. Yhtenäiset ja paikkansapitävät pelastussuunnitelmat luovat

turvallisuutta, kun vaaratilanteisiin johtavilta virheiltä voidaan välttyä pitämällä ohjeistus ja henkilöstö ajan tasalla. Henkilöstön on aina oltava tietoinen pelastussuunnitelmasta ja siihen tehdyistä muutoksista. Turvallisuus syntyy, kun osataan hallita riskejä sekä toimia ohjeiden mukaan. Kun osataan hallita kohteen riskejä, tapahtuu vähemmän vahinkoja. Tällä taas on positiivinen vaikutus esimerkiksi vakuutusmaksuihin.

On myös tärkeää, että pelastussuunnitelmat ovat julkisesti nähtävillä, ja on hienoa, että jokainen kohteen toimija voi tehdä Pelsun kautta huomautuksia havaitsemistaan turvallisuuspuutteista. Toimijoita tulisikin kannustaa ilmoittamaan havaitsemistaan puutteista, sillä turvallisuus ja sen ylläpito on kaikkien yhteinen asia. Kaupungilla on paljon kiinteistöjä, joissa on paljon eri toimijoita. Julkiset pelastussuunnitelmat tehostavat suunnitelmien jakamista, kun jokainen toimija voi itse tulostaa itsellensä oman kappaleen pelastussuunnitelmasta.

Pelastussuunnitelmien ylläpitäminen on erittäin tärkeää. Pelsun avulla tämän pystyy tekemään vähällä vaivalla, mutta pelastussuunnitelmien ylläpitämisestä on tultava Kotkan kaupungin organisaatiossa yleinen toimintapa. Julkisen sektorin kiinteistötoiminnan on oltava luotettavaa ja paikkansapitävää, joten on erityisen tärkeää, että kiinteistöjen haltijat pitävät pelastussuunnitelmat ajantasaisina.

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda selkeät ohjeet Pelsu-pelastussuunnitelman käyttöönottoon ja ylläpitoon. Tilaajan tarvitsemat selkeät ohjeet saatiin työssä toteutetuksi tarkoituksenmukaisesti. Ohjeiden laatimisessa käytettiin kuvakaappauksia ohjelmasta ja kuvien lisäksi ohjeet esitetään myös tekstin muodossa. Mielestäni Pelsu on jo itsestään todella helppokäyttöinen ja selkeä, joten en epäile hetkeäkään, etteivätkö kaikki kiinteistöjen haltijat saisi näiden ohjeiden avulla luotua pelastussuunnitelman omille kiinteistöilleen.

LÄHTEET

1. Pelastuslaki 29.4.2011/397. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379> [viitattu: 8.5.2016].
2. Pelsu. Saatavissa: <https://www.pelastussuunnitelma.fi/> [viitattu 9.5.2016].
3. Plan Brothers. Saatavissa: <http://www.planbrothers.io/> [viitattu 9.5.2016].
4. SPEK. Väestönsuoja. Saatavissa: <http://www.spek.fi/Suomeksi/Turvatie-toa/Vaestonsuojelu/Vaestonsuoja> [viitattu 18.5.2016].
5. Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 5.5.2011/407. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110407> [viitattu: 8.5.2016].